

STRATEGIA DEZVOLTARII DURABILE A ZONEI MONTANE DIN ROMÂNIA

INTRODUCERE: Munții României constituie o entitate geografică, economică și socială definită, având relief, climă, patrimoniu natural și social-cultural specifice, identitate recunoscută în Europa și în lume. Din acest motiv, zona montană necesită o strategie specifică de dezvoltare durabilă. Zonele de munte se caracterizează prin handicapuri naturale și sociale semnificative, care antrenează eforturi mai mari, cu restricții în exercitarea unor activități economice, cu limitarea posibilităților de utilizare a terenurilor și o creștere importantă a costurilor lucrărilor datorită altitudinii, pantelor sau condițiilor climatice cu perioade de vegetație mai reduse. Zonele montane sunt arii fragile ecologic, ce necesită sprijin pentru protecție, dezvoltare și gestionare specifică, determinate de **dreptul la diferență**, recunoscut la nivel european și mondial, fiind un patrimoniu comun, cu valoare care trebuie recunoscută de toți și conservată. Principalele resurse ale munților României sunt reprezentate de fondul forestier și de biodiversitate, de flora furajeră a pajiștilor naturale, de ape minerale, de peisaje și de factorul antropoc autohton, purtător de tradiții economice și culturale, determinant pentru punerea responsabilă în valoare a resurselor. Exploatarea nerațională a resurselor forestiere generează catastrofe naturale (inundații, alunecări de terenuri), iar absența sau discontinuitatea folosirii îngrășămintelor organice, produse de animale rumegătoare, provoacă degradarea calitativă a pășunilor și fânețelor naturale, cu consecințe economico-sociale irecuperabile, pentru populație și societate. Protejarea și valorificarea responsabilă a resurselor montane în condițiile efectelor schimbărilor climatice și evoluției demografice, reprezintă un interes național prioritar. Strategia de dezvoltare montană durabilă trebuie să permită populațiilor locale dobândirea mijloacelor și dezvoltarea lor paritară privind veniturile și condițiile de viață, față de alte zone. În viziune durabilă și ținând cont de noile fenomene climatice și demografice, munții trebuie să reprezinte un mediu de viață curat, furnizor constant de energie, biodiversitate și hrană pentru om și animale, prin măsuri adecvate de protecție și bună gospodărire, cu respectarea permanentă a echilibrului agro-forestier și prevenirea depopulării umane și degradării tradițiilor agricole și culturale. Orice regiune de munte trebuie să facă obiectul unei politici de planificare și de amenajare a teritoriului pentru dezvoltare, care să nu le deterneze de la vocația lor de bază: agricultura/zootehnia, ca *motor* al dezvoltării rurale durabile, silvicultura, artizanatul, mica industrie, turismul, cu accent pe calitate și valoare adăugată, care să nu afecteze mediul. În zona montană, tehnologiile de creșterea productivității în zootehnie și folosirea terenurilor agricole sunt limitate de factori climatici, pante și de cerințele rezistenței la factorii naturali și pentru obținerea unor produse agroalimentare de calitate, garantate sanitar, în condiții ecologice. Pentru menținerea acestor producții la un nivel satisfăcător, sprijinul statului la efortul producătorilor agricoli este indispensabil. Definirea zonei montane, realizată prin acte normative, ține cont de handicapurile naturale care afectează colectivitățile locale și activitățile economice, în baza criteriilor recunoscute la nivel național și al U.E. Munții României sunt un areal populat uman, cu extindere/permanentizare spre altitudine, cu utilizarea energiei gravitaționale și animale, a energiilor neconvenționale și asigurarea unei bune gospodăririi specifice mediului agro-forestier;

Strategia de dezvoltare durabilă a zonei montane are la bază următoarele **principii**:

- **Omul este partenerul înțelept al naturii**, din care face parte;
- **Exploatarea judicioasă, controlată a resurselor montane**, în folosul comunității locale și societății;
- **Șanse egale pentru locuitori, prin condiții de viață paritare față de alte regiuni**;
- **Echilibru constant și supravegheat între sectoarele agricol și forestier**;
- **Relații intercomunitare armonizate**;
- **Politicele pentru zonele montane** se stabilesc prin consultarea și acordul comunităților;
- **Prevenirea/combateră eroziunii umane și sărăciei**;
- **Conservarea bunele practici și a identității culturale**;
- **Reprezentarea comunităților montane** la nivel județean, regional și național, cerință pentru evitarea dezechilibrelor și asigurarea unei dezvoltări durabile;
- **Integrarea** strategiei de dezvoltare durabilă a zonei montane cu cerințele U.E.;

Obiective generale:

- Dezvoltarea socio-economică echilibrată a tuturor zonelor montane și habitatelor umane prin ocupații tradiționale, pluriactivitate, complementaritate și valoare adăugată;
- Protecția factorului antropic autohton și antrenat în exercitarea tradițiilor de bune practici, combaterea sărăciei și eroziunii umane;
- Crearea responsabilității societății, la nivel central și local, pentru destinul și gestionarea specială a zonei montane, prin asigurarea reprezentării comunităților montane și funcționalității eficiente a structurilor adecvate specificității ruralului montan;
- Dezvoltarea și consolidarea prosperității gospodăriei familiale montane de tip integrat, celulă economico – socială de bază a așezărilor montane;
- Asigurarea necesarului de producători agricoli montani, a succesiunii generațiilor, în limitele suportabile de caracteristicile teritoriului;
- Asigurarea modernizării infrastructurii și a echipamentelor tehnico-edilitare, a căilor de acces, a serviciilor și dotărilor necesare locuitorilor zonelor montane;
- Ameliorarea condițiilor de igienă și confort pentru animale și oameni, prin construcții concepute pe baze științifice, modernizări și dotări adecvate;
- Valorificarea patrimoniului cultural, conservarea și protejarea biodiversității, a speciilor rare de plante și animale amenințate, din zonele protejate;
- Asigurarea educației, a învățământului, informării și instruirii continue pentru copii, tineri și adulți, cu diferențiere pentru mediile rurale și urbane, montane;
- Implementarea unor politici agricole diferențiate față de zonele de câmpie și colinare, cu prețuri stimulatorii pentru lapte și carne - materii prime și pentru sporirea efectivelor de animale rumegătoare domestice, în limitele suportabilității mediului montan;
- Protecția, conservarea și ameliorarea mediului natural și gestionarea și valorificarea adecvată a resurselor naturale, cu participarea și în folosul prioritar al comunităților montane;
- Conservarea biodiversității vegetale și animale, a speciilor de plante de primă utilitate socială și a raselor de animale, ameliorarea lor în limitele suportabile de specificul montan.
- Conservarea și valorificarea culturilor locale, a tradițiilor etnografice, protecția monumentelor istorice, arhitecturii locale și introducerea acestora în circuitul de valori;
- Asigurarea planificării fizice a zonei montane, în baza cercetărilor, studiilor și programelor elaborate științific, corelate cu efectele schimbărilor climatice și cerințelor sporite de hrană, apă și energie pentru societatea umană;
- Sporirea veniturilor și calității vieții populației rurale montane, ameliorarea sănătății și reducerea cheltuielilor pentru sănătatea populației urbane, prin dezvoltarea agroturismului și turismului montan, în toate formele sale, în limita exigențelor privind mediul montan;

Strategia se realizează prin politici și programe pe domenii, responsabilități și orizonturi de timp.
Întocmit,

Prof.dr. Radu REY, Președinte
radurey@yahoo.com, 0745507537

Conf.dr. Gheorghe IONAȘCU–Vicepreședinte
gionascu@yahoo.com, 0745902495.